

Dawtmi Nulepa/Zohkhenhtu hna,

Na theih khawhcang men bantuk in kan sianginn cu Victoria Peng Cozah nih a tuahmi Siangsangrun pawl ah Siibawi te Thlahnak program (Doctors in Secondary Schools program) ah telve ding in thim kan si.

Mah program ning in kan sianginn ah siibaw te ra in siangsangrun siangkachia pawl a lak in ngandamnak zohnak an tuah lai.

Tleirawl pawl (teenagers) hi siibawi sinah aa zohter lo bikmi an si ti kan hngalh i atulio ngandamlonak an ngeihmi nih an upat tikah tthatlonak a chuahpi khawh zong kan hngalh. Mah program nih hi kong zong kha zoh le remh aa tinhmi cu a si.

Mah program a tlamtlinnak lai na fa zong kha chimh le a herh ahcun sianginn siibawi sinah i zohterding forhfiinalak in na kan bawmh khawh. Siangkachia nih an mahtein siibawi an i zohter khawh asiloah nangmah nih sianginn i Siangsangrun pawl ah Siibawi te Thlahnak program a tlaitu kha chawn in appointment na tuahpiak khawh. A herh ahcun nangmah zong na fa le siibawi an iton tikah na ra kho.

SIIBAWI NIH ZEIDAH A TUAH LAI?

Innlak i siibawi te nih ngandam zohkhenhnak an tuah bantuk in sianginn siibawi te zong nih zohkhenhnak an tuah lai, mahahkhan an pum le thluak ngandamnak, sex lei ngandamnak le fahrinnak he pehtleimi ngandamnak tehna aatel. A herh ahcun siibawi te nih midang siilei a thiammi sinah an kuat hna lai.

Siibawi te nih zohman kha Medicare ah an hal lai i mah i zohternak caah chungkhar nih liam a hau lo.

Mah program hi nan chungkhar ngandam thlopbulhnak nan ngeih le tolrelmi kha hmang ti lo le aiawh ding in tuahmi a si lo. Sianginn i siibawi te thlahmi cu sianginn ah fawideuh in siangkachia hna nih siibawi te i zohter kho hna sehlaw innlak ah siibawi a ngei lomi hna nih siibawi he tonnak forhfiinalak caah a si.

Mah program cu siangsangrun a kaimi siangkachia hna nih tthadeuh in an ngandamnak an i zohkhenhnak caah sermi a si. Mahcaahcun, nulepa, zohkhenhtu hna le chungkhar hna nih atulio ahcun mah program hi an hmang kho rih lo.

Mah program i a ttuanding siibawi pawl cu mino ngandamnak kong cawnpiaak an si lai i tleirawl pawl i ngandam thlopbulh an herhnak pawl kha an hngalh lai.

SIIBAWI I ZOHTERNAK

Buaktlak in, siangkachia vialte nih siibawi he tonding ah an mahtein appointment an tuah khawh. Siangkachia nih siibawi he ngandam thlopbulhnak hnatlaknak peknak kong ah Victorian upadi nih a timi cu a fiang ngai:

- Ngakchia a si ko nain a lungfim cangmi siangkachia nih cun ngandam thlopbulhnak kong ah an mahtein hnatlaknak an pek khawh.
- Ngakchia a si i a lungfim rih lomi siangkachia nih cun ngandam thlopbulhnak kong ah an mahtein hnatlaknak an pe kho lo.

Lungfim ngakchia timi cu kum 18 tang siangkachia a si i ngandam thlopbulh a herhnak zawnah a mahtein siibawi i zohter le thlopbulhnak laa dingah lungfim a si tiah ruah le khiahmi an si. Siibawi nih mah siangkachia hi ngandam thlopbulh a herhnak zawnah a mahtein hnatlaknak pe khomi lungfim a si le si lo chek le biakhiahnak a tuah lai.

Siibawi nih na fa cu ngakchia lungfim a si tiah a khiah ahcun nangmah tel lo zong in a zoh khawh. Siibawi nih ngandam thlopbulhnak ah nangmah zong kha teltar ding in na fa a forhfiial lai. Na fa ngandamnak kong ah nangmah kha a hngalmi le bawmtu na si kha siibawi nih a hngalh. Siibawi nih na fa cu *ngakchia lungfim lo* a si tiah a khiah i na fa nih thlopbulhnak laak a duh ahcun nangmah hnatlaknak a laak hmasa lai.

Siibawi sin ngandam thlopbulhnak laaknak he pehtlaiin hnatlaknak pek le pumpak kong kilvennak ttialmi zong kan thil chih, mah ca kha Siangsangrun pawl ah Siibawi te Thlahnak program an website zongah rel khawh a si:

<http://www.education.vic.gov.au/about/programs/health/Pages/doctors-secondary-schools.aspx>.

Siangsangrun pawl ah Siibawi te Thlahnak program kong he pehtlaiin thinphannak asiloah halding na ngeih ahcun sianginn ah na hal khawh.